

สถานการณ์การปลูกและตลาดมะพร้าวน้ำหอมจังหวัดสุราษฎร์ธานี

Planting Situation and Marketing of Aromatic Coconut in Surat Thani Province

สุรพล ฐิติธนากุล¹ และ บุนทรिका ไจกระจำง²

Suraphon Thitithanakul^{1*} and Buntarika Jaikrajang²

บทคัดย่อ: มะพร้าวน้ำหอมเป็นพืชทางเลือกที่เหมาะสมสำหรับเกษตรกรจังหวัดสุราษฎร์ธานีที่ควรส่งเสริมเพื่อปลูกทดแทนหรือปลูกควบคู่ไปกับพืชเศรษฐกิจหลักได้แก่ ปาล์มน้ำมัน และยางพารา งานวิจัยชิ้นนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจข้อมูลสถานการณ์การปลูก และวิถีการตลาดมะพร้าวน้ำหอมจังหวัดสุราษฎร์ธานีด้วยวิธีสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 30 คน รวมจำนวนแปลงมะพร้าวน้ำหอม 40 แปลงและคิดเป็นพื้นที่ปลูกมะพร้าวน้ำหอมทั้งหมด 73 ไร่หรือร้อยละ 9.1 ของเนื้อที่ปลูกมะพร้าวทั้งหมด เก็บข้อมูลระหว่างเดือนกรกฎาคม 2559 - มีนาคม 2560 พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่มีอายุมากกว่า 50 ปี แต่มีประสบการณ์น้อยกว่า 10 ปี ส่วนใหญ่ทำสวนมะพร้าวน้ำหอมเป็นอาชีพรอง แปลงมีขนาดเล็กโดยเฉลี่ย 4.8 ไร่/ครอบครัว เป็นพื้นที่ลุ่มทำให้ต้องมีการยกทรง และใช้มะพร้าวน้ำหอมที่ไม่ทราบพันธุ์ ใส่ปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยเคมีประมาณ 1-2 ครั้งต่อปี ปุ๋ยเคมีสูตรที่นิยมใส่ให้ต้นมะพร้าวน้ำหอมที่ยังไม่ให้ผลผลิตคือสูตร 15-15-15 ประมาณ 0.2 กิโลกรัม/ต้น/ปี และเมื่อให้ผลผลิตแล้วจะใส่สูตร 16-16-16 ประมาณ 0.7-1 กิโลกรัม/ต้น/ปี เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่มีการให้น้ำ เก็บเกี่ยวผลผลิตมะพร้าวน้ำหอมทุก 20 วัน ช่วงเดือนกรกฎาคม – สิงหาคม จะให้ผลผลิตต่อต้นสูงที่สุด เกษตรกรมีกลุ่มลูกค้าเป้าหมาย 3 กลุ่มคือ ลูกค้าบริโภคทั่วไป ลูกค้าสถานประกอบการ และพ่อค้าคนกลาง ราคาขายส่งมะพร้าวน้ำหอมถูกกำหนดโดยพ่อค้าคนกลางและราคาไม่แตกต่างกันตลอดทั้งปี แต่ราคาจะปรับเปลี่ยน 3-5 เท่าหากขายปลีกโดยเฉพาะ ถ้าขายให้ลูกค้าสถานประกอบการบนเกาะสมุยและเกาะพะงัน

คำสำคัญ: มะพร้าวน้ำหอม, สุราษฎร์ธานี, พืชทางเลือก, วิถีการตลาด

ABSTRACT: Aromatic coconut is a suitable alternative crop to be promoted for planting either as substitute or together with economic crops in Surat Thani. This study aimed to survey aromatic coconut planting situation and marketing channels of its products. Data were gathered by in-depth interview method during July 2016-Mar 2017 from 30 orchardists, or 40 plantations; and accounted for 73 rai, or 9.1% of total aromatic coconut planting area of the province. Results revealed that most of interviewees had age more than 50 years and occupied in aromatic coconut planting less than 10 years. As minor work, they grew aromatic coconut in very small area, average 4.8 rai/family. The crops were bedded in floodplain area and did not report for cultivar. Manure or chemical fertilizer were applied 1-2 time/year. The popular formula of fertilizer composed was 15-15-15 for no yield coconut, 0.2 kg/tree/year; and 16-16-16, 0.7-1 kg/tree/year for yield coconut. No watering was applied. Young aromatic coconuts were harvested every 20 days. The trees produced highest nuts per tree in July-Aug. Prospective customers divided into 3 groups: ultimate customer, entrepreneur, and

¹ สาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการเกษตร คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตสุราษฎร์ธานี

Department of Science and Agricultural Technology, Faculty of Science and Industrial Technology, Prince of Songkla University, Surat Thani Campus,

² สาขาการจัดการ คณะศิลปศาสตร์และวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตสุราษฎร์ธานี

Department of Management, Faculty of Liberal Arts and Management Sciences, Prince of Songkla University, Surat Thani

* Corresponding author: thiti43@hotmail.com

middleman. Price was quoted by middleman and almost the same for all season. In contrast, retail price was 3-5 times higher than that of the middleman one, especially for entrepreneur in Samui and Pha-nagn Islands.

Keywords: Aromatic Coconut, Surat Thani, Alternative Crop, Marketing Channel

บทนำ

มะพร้าว น้ำหอม เป็นไม้ผลที่มีศักยภาพทางด้านการตลาดสูงเป็นที่สนใจของผู้ประกอบการทั้งเพื่อการส่งออกและบริโภคภายในประเทศ นิยมปลูกในกลุ่มจังหวัดแถบภาคกลางมีพื้นที่ปลูกรวมกว่า 73,000 ไร่ ให้ผลผลิตแล้ว 63,000 ไร่ และยังไม่ให้ผลผลิตอีก 10,000 ไร่ (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2558) สำหรับจังหวัดสุราษฎร์ธานีมีพื้นที่ปลูกมะพร้าว 181,164 ไร่ หรือร้อยละ 15.7 ของพื้นที่ปลูกมะพร้าวทั่วประเทศ (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2559) แต่มะพร้าวที่ปลูกส่วนใหญ่เป็นมะพร้าวทำกะทิหรือมะพร้าวแกง มีพื้นที่ปลูกมะพร้าว น้ำหอมเพียง 1,304.53 ไร่ (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2558; สำนักงานเกษตรจังหวัดสุราษฎร์ธานี, 2559) ส่งผลให้ปริมาณผลผลิตไม่เพียงพอต่อความต้องการบริโภคภายในจังหวัด เนื่องจากสุราษฎร์ธานีเป็นจังหวัดที่มีแหล่งท่องเที่ยว และมีโรงแรมและภัตตาคารจำนวนมาก และน้ำมะพร้าว น้ำหอม เป็นเครื่องดื่มที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวโดยเฉพาะนักท่องเที่ยวต่างชาติ พ่อค้าส่งได้มีการนำมะพร้าว น้ำหอมจากตลาดค้าส่งในภาคกลางมาจำหน่ายแต่ด้วยข้อจำกัดเรื่องค่าขนส่งและระยะเวลาการเก็บรักษาซึ่งจะมีผลต่อรสชาติและลักษณะทางกายภาพของผิวมะพร้าว นอกจากนี้จากความผันผวนของราคารายพาราและปาล์มน้ำมันในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา ทำให้เกษตรกรมีผลตอบแทนไม่แน่นอน จากข้อมูลปี 2553 ผลตอบแทนต่อไร่ของยางพาราและปาล์มน้ำมันอยู่ที่ 15,076 และ 8,918 บาท ตามลำดับ (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2554 อ้างในกฤษฎา, 2557) ในขณะที่ผลตอบแทนต่อไร่จากการทำสวนมะพร้าว น้ำหอมเท่ากับ 20,000 บาท (กฤษฎา, 2557) ดังนั้นด้วยระยะเวลาการเก็บเกี่ยวจากเริ่มปลูกเพียง 3 ปี มีตลาดรองรับและผู้บริโภคที่ค่อนข้างชัดเจน มะพร้าว น้ำหอม จึงเป็นพืชทางเลือกที่เหมาะสม

สำหรับเกษตรกรจังหวัดสุราษฎร์ธานี ดังนั้นงานวิจัยชิ้นนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมข้อมูลด้านสถานการณ์การปลูก และวิถีการตลาดมะพร้าว น้ำหอมจังหวัดสุราษฎร์ธานี ข้อมูลเชิงพื้นที่ที่ได้รับจะเป็นประโยชน์ต่อเกษตรกรด้านการตลาดมะพร้าว น้ำหอม ซึ่งสามารถใช้เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจเลือกปลูกมะพร้าว น้ำหอม รวมถึงเป็นแรงจูงใจในการปลูกและดูแลรักษาเพื่อสร้างรายได้ต่อไป

วิธีการทดลอง

งานวิจัยเชิงสำรวจนี้ได้รวบรวมข้อมูลจากงานวิจัยในอดีตและข้อมูลเชิงพื้นที่ที่ใช้แบบสัมภาษณ์พัฒนาขึ้นจากงานวิจัยของกฤษฎา และคณะ (2555) และสุทธิจิตต์ และสุชาติ (2559) ติดต่อขอรายชื่อเกษตรกรผู้ปลูกมะพร้าว น้ำหอมจากสำนักงานเกษตรจังหวัดสุราษฎร์ธานีและกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง 30 คน สุ่มตัวอย่างแบบ Non Probability Random Sampling แบบวิธีเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling Method) สัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เกษตรกร 4 อำเภอ คือ อำเภอบ้านนาเดิม 1 คน (ร้อยละ 3.3) อำเภอเกาะสมุย 1 คน (ร้อยละ 3.3) อำเภอกาญจนดิษฐ์ 3 คน (ร้อยละ 10) และอำเภอเมืองสุราษฎร์ธานี จำนวน 25 คน (ร้อยละ 83.7) รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 30 คน รวมจำนวนแปลงมะพร้าว น้ำหอม 40 แปลง และคิดเป็นพื้นที่ปลูกมะพร้าว น้ำหอมทั้งหมด 73 ไร่ หรือร้อยละ 9.1 ของเนื้อที่ปลูกมะพร้าว น้ำหอมรวมทั้งหมด ทำการเก็บข้อมูลระหว่างเดือนกรกฎาคม 2559 - มีนาคม 2560

แบบสัมภาษณ์แบ่งออกเป็น 4 ตอน ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของเกษตรกร ตอนที่ 2 ความรู้เรื่องการปลูกมะพร้าว น้ำหอม ตอนที่ 3 ความรู้ด้านการดูแลแปลงมะพร้าว น้ำหอมและการเก็บเกี่ยว และ ตอนที่ 4 ด้านการตลาดและรายได้จากการขายผลผลิต ปัญหาและอุปสรรคด้านการตลาดมะพร้าว น้ำหอม

ผลการวิจัยและวิจารณ์ผลการวิจัย

ข้อมูลทั่วไปเกษตรกรและแปลงมะพร้าวน้ำหอม

ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย 17 คน (ร้อยละ 56.7) และอายุมากกว่า 50 ปี จำนวน 25 คน (ร้อยละ 83.3) ในจำนวนนี้มีอายุมากกว่า 70 ปี จำนวน 6 คน (ร้อยละ 20) อายุของเกษตรกรที่สัมภาษณ์โดยเฉลี่ยเท่ากับ 60 ปี มีระดับการศึกษาตั้งแต่ระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา ถึงระดับปริญญาตรี ประกอบอาชีพเกษตรกรเป็นอาชีพหลักร้อยละ 53.3 (16 คน) (Figure 1) พี่ที่ปลูกมากที่สุดคือมะพร้าวท่ากะทิ (6 คน) เกษตรกรปลูกมะพร้าวน้ำหอมเป็นอาชีพรอง 11 คน จาก 28 คน ส่วนใหญ่มีแรงงานครัวเรือนดูแลสวนมะพร้าวน้ำหอม มีประสบการณ์

ในการทำสวนมะพร้าวน้ำหอมน้อยกว่า 10 ปี แหล่งข้อมูลการปลูกที่เกษตรกรเข้าถึงมากที่สุดคือ เพื่อนบ้าน ปลูกมะพร้าวน้ำหอมด้วยกัน (17 คนหรือร้อยละ 56.7) ด้านเนื้อที่ปลูกมะพร้าวน้ำหอม พบว่าส่วนใหญ่มีจำนวนแปลงปลูก 1-2 แปลงต่อครอบครัว เกือบทั้งหมดมีเนื้อที่ปลูกต่อครอบครัวน้อยกว่า 10 ไร่ (Figure 2) เนื้อที่เฉลี่ยต่อครอบครัว 4.8 ไร่ จำนวนเนื้อที่มากที่สุดต่อแปลงคือ 20 ไร่และจำนวนเนื้อที่น้อยที่สุดที่ปลูกมะพร้าวน้ำหอมคือ 0.5 ไร่ หรือปลูกได้ประมาณ 15 ต้น เกษตรกรในจังหวัดมีประสบการณ์การปลูกน้อย และมีเนื้อที่ปลูกต่อแปลงขนาดเล็กมาก เมื่อเทียบกับแหล่งปลูกในภาคกลางที่มีเนื้อที่ปลูกประมาณ 30 ไร่ต่อครอบครัว (ฤกษ์นา และคณะ, 2555)

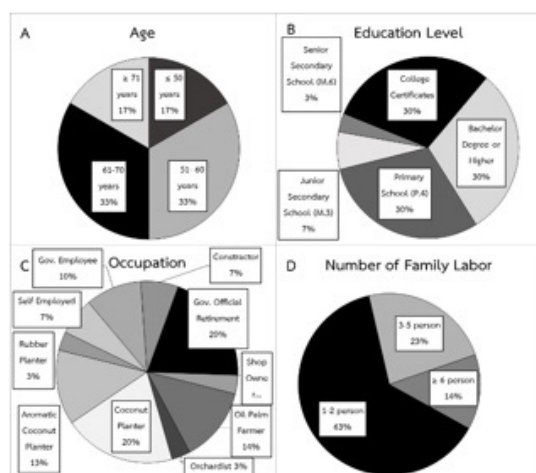

Figure 1 General information of orchardists

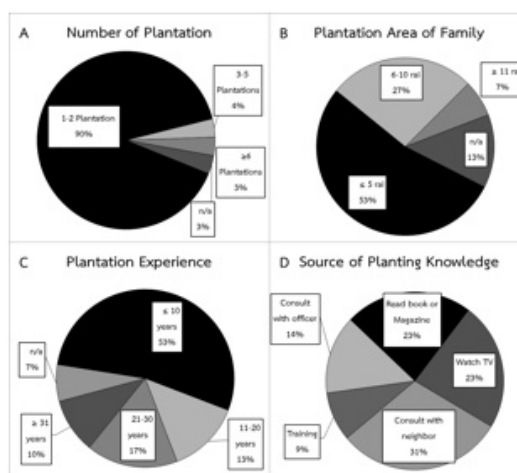

Figure 2 Planting information

ด้านการรับรู้ชื่อพันธุ์มะพร้าวน้ำหอมที่ปลูก พบว่าเกษตรกรผู้ปลูกมะพร้าวน้ำหอมจำนวน 10 คน ทราบชื่อต้นพันธุ์มะพร้าวน้ำหอมที่ปลูก โดยเป็นพันธุ์กันจิบ 6 คน พันธุ์มะพร้าวน้ำหวานพื้นเมืองหรือ “มะพร้าวแขก” จำนวน 3 คน และอีก 1 คนปลูกผสมทั้ง 2 พันธุ์ มะพร้าวแขกจะมีลำต้นเล็กเตี้ยสูงเพียง 1.5 เมตร ก็เริ่มให้ผลทะลายแรก ผลมีขนาดเล็ก เนื้อค่อนข้างนุ่มบาง น้ำมีรสหวานแต่ไม่หอมเหมือนมะพร้าวน้ำหอมพันธุ์กันจิบ (เมืองทอง และคณะ, 2558) เกษตรกรที่ทราบชื่อพันธุ์มะพร้าวน้ำหอม 4 ใน 10 คน ชื่อต้นพันธุ์จากสถานเพาะชำเอกชน เพาะพันธุ์มะพร้าวน้ำหอมเองจำนวน 5 คน และอีก 1 คน ชื่อต้นพันธุ์จากศูนย์วิจัยพืชสวนชุมพร เกษตรกร

15 คน (ร้อยละ 50) ที่ไม่ทราบชื่อพันธุ์เนื่องจากเพาะต้นพันธุ์จากต้นมะพร้าวน้ำหอมต้นเดิมที่ไม่ทราบชื่อพันธุ์และหรือชื่อต้นพันธุ์โดยไม่ได้สอบถามชื่อต้นพันธุ์ และมี 2 คนจาก 15 คนซื้อแปลงปลูกมะพร้าวมาจากเจ้าของเดิมและไม่ได้สอบถามชื่อต้นพันธุ์ แหล่งจัดหาต้นพันธุ์ที่ได้รับความนิยมคือแหล่งปลูกมะพร้าวในภาคกลาง ราคาต้นพันธุ์มะพร้าวน้ำหอมที่เกษตรกรซื้ออยู่ระหว่าง 15-50 บาท จากข้อมูลข้างต้นแสดงให้เห็นจุดอ่อนด้านการจัดหาต้นพันธุ์ที่มีคุณภาพ การคัดเลือกพันธุ์ที่ดีจะส่งผลถึงปริมาณผลผลิตและรายได้ที่จะได้รับตลอดระยะเวลาเก็บเกี่ยว ดังนั้นเกษตรกรผู้ปลูกมะพร้าวน้ำหอมและผู้ที่เกี่ยวข้องในจังหวัดสุราษฎร์ธานีควร

ให้ความสำคัญด้านการคัดเลือกพันธุ์มากยิ่งขึ้น
พื้นที่ปลูกมะพร้าว น้ำหอมส่วนใหญ่เป็นที่ลุ่ม 21 คน (ร้อยละ 70) ในจำนวนนี้ 14 คน มีลักษณะดินเป็นดินเหนียว ดังนั้นจึงมีการปลูกมะพร้าว น้ำหอมแบบยกร่อง 17 คนหรือร้อยละ 56.7 มีความกว้างของสันร่องเฉลี่ย 6.6 เมตร ร่องน้ำกว้าง 2.5 เมตร และมีความลึก 2 เมตร รูปแบบการปลูกที่นิยมคือปลูกเป็นแถวคูมิมร่องสลัฟพื้นปลา (9 จาก 17 คน) ระยะห่างระหว่างต้นโดยเฉลี่ยประมาณ 5.2 เมตร อย่างไรก็ตาม ตามคำแนะนำของ เมืองทอง และคณะ (2558) หากปลูกในที่ลุ่มยกร่องแถวเดี่ยวใช้ระยะปลูกห่างระหว่างร่อง 6 - 7 เมตร และระหว่างต้น 6 เมตร (6 x 6-7 เมตร) หรือปลูกแบบแถวคูมิมร่องแบบสลัฟพื้นปลาจะทำให้ได้จำนวนต้นมากกว่าปลูกแถวเดี่ยว ทั้งนี้หากแปลงปลูกเป็นที่ดอนขนาดสันร่องมาตรฐานระยะปลูกห่างระหว่างร่อง 6.5 เมตร และระหว่างต้น 6.5 เมตร (6.5 x 6.5 เมตร) ปลูกแบบสามเหลี่ยมด้านเท่าหรือสลัฟพื้นปลาจะทำให้ปลูกได้ 45 ต้นต่อไร่ ช่วงเวลาที่ปลูกเกษตรกรส่วนใหญ่ปลูกมะพร้าว น้ำหอมต้นฤดูฝน (21 คนหรือร้อยละ 70) และใส่ปุ๋ยรองพื้นมะพร้าวตอนเริ่มปลูก (17 คนหรือร้อยละ 56.7) ประเภทปุ๋ยที่ใส่เป็นปุ๋ยคอกอายุต้นพันธุ์ที่ปลูกส่วนใหญ่มีอายุ 1-5 เดือนหรือมีใบประมาณ 3-4 ใบ จำนวน 17 คน (ร้อยละ 56.7) ให้ปุ๋ยหลายชนิดในแปลงมะพร้าว น้ำหอม ปุ๋ยคอกเป็นปุ๋ยที่เกษตรกรให้มากที่สุดในช่วง 7.2 – 20 กิโลกรัม/ต้น/ปี โดยจะใส่กระสอบวางไว้ใต้โคน ประมาณ 1-2 ครั้งต่อปี ปุ๋ยเคมีสูตรที่เกษตรกรนิยมใส่ให้ต้นมะพร้าว น้ำหอมที่ยังไม่ให้ผลผลิตอายุ 1-3 ปีคือสูตร 15-15-15 ประมาณ 0.2 กิโลกรัม/ต้น/ปี และเมื่อให้ผลผลิตแล้วจะใส่ปุ๋ยสูตร 16-16-16 ประมาณ 0.7-1 กิโลกรัม/ต้น/ปี ด้านแมลงศัตรูพืชและวิธีการควบคุมมีเกษตรกรครึ่งหนึ่ง (15 คนหรือร้อยละ 50) แจ้งว่าพบโรคและแมลงศัตรูพืชในต้นมะพร้าว น้ำหอม โดยอาการของโรคที่พบได้แก่ ใบเป็นสนิม แมลงศัตรูพืชที่พบได้แก่

แมลงคานนาม หนอนหัวดำและด้วง ทั้งนี้วิธีการควบคุมแมลงศัตรูพืชที่เกษตรกรใช้ ได้แก่ การฉีดสารป้องกันกำจัดศัตรูพืช การใส่ลูกเหม็นหยอดไว้ที่ยอดมะพร้าว น้ำหอม การฝังสารป้องกันกำจัดแมลงศัตรูพืชที่โคน การใช้แตนเบียน และจับออกด้วยมือ

การเก็บเกี่ยวและปริมาณผลผลิต

มะพร้าว น้ำหอมในจังหวัดสุราษฎร์ธานีเริ่มเก็บเกี่ยวได้เมื่อมีอายุการปลูกประมาณ 4 ปี ขึ้นไป (27 จาก 40 แปลงที่สำรวจ) วิธีการเก็บเกี่ยวที่นิยมใช้คือการสังเกตจากจั่นและทะลายที่อยู่เหนือขึ้นไป (15 คนหรือร้อยละ 50) และการสังเกตสีเปลือกผล (10 คนหรือร้อยละ 33.3) วิธีการเก็บเกี่ยวที่ใช้มากที่สุดคือผูกเชือกติดกับทะลายแล้วใช้ไม้สอยหย่อนลงมาที่โคนต้น (15 คนหรือร้อยละ 50) รูปแบบการขายจะแตกต่างกับการขายในภาคกลางคือไม่มีแหล่งรับซื้อที่ชัดเจน แต่พ่อค้าคนกลางจะเข้ามาเก็บเกี่ยวและขนส่งมะพร้าว น้ำหอมเองถึงสวนประมาณ 20 วัน/ครั้ง

ปริมาณผลผลิตมะพร้าว น้ำหอมมีปริมาณผลผลิตต่อต้นสูงสุดของแต่ละช่วงฤดูกาลเท่ากับ 30 และ 10 ผล/ต้น/ครั้งเก็บเกี่ยว ตามลำดับ (Table 1) ปริมาณผลผลิตต่อต้นของเกษตรกรมีความแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัดแม้เป็นช่วงผลผลิตเดียวกัน อาจเนื่องจากปัจจัยหลายประการ เช่น พันธุ์มะพร้าว น้ำหอม อายุต้นมะพร้าว น้ำหอม และการให้ปุ๋ย ราคาผลผลิตต่อผลแต่ละช่วงผลผลิตไม่มีความแตกต่างกัน คือหากขายให้พ่อค้าส่งที่มารับถึงสวนจะมีราคาผลละ 5-12 และ 6-12 บาท ราคาผลผลิตมีความแตกต่างกับที่ ภูษณา และคณะ (2555) สำรวจในแหล่งปลูกภาคกลางที่พบว่าในช่วงผลผลิตมาก ราคาต่อผลอยู่ที่ 2-5 บาท และในช่วงผลผลิตน้อย ราคาปรับเพิ่มเป็น 10-20 บาท แสดงให้เห็นถึงความไม่มั่นคงของระบบตลาด ปัญหาที่เกษตรกรพบในการดูแลสวนมะพร้าว น้ำหอมและการเก็บเกี่ยวผลผลิตอันดับ 1 คือปัญหาผลแตก (10 คนหรือร้อยละ

Table 1 Yield and price of fresh coconut classified by fruiting seasons

Yield/Month	No. of Fruit/Tree/Harvesting Time (Fruit)		Price/Fruit (Highest/Lowest) (THB)	
	Minimum	Maximum	Wholesale Price	Retail Price
High yield (Jul-Aug)	10	30	5-12	15-20
Moderate yield (Sep-Jan)	7	20	6-12	15-20
Low yield (Feb-Jun)	3	10	6-12	20

ละ 34.5) รองลงมาคือปัญหาผดผื่น (8 คนหรือร้อยละ 27.6) และปัญหาผื่นพริ้วน้ำหอมกลายเป็นผื่น (5 คนหรือร้อยละ 17.2) ตามลำดับ ซึ่งอาจมีผลมาจากการปอมปณสายพันธุ์ของผู้จำหน่ายยาล้างซึ่งถือว่าเป็นปัญหาใหญ่ เพราะกว่าที่เกษตรกรจะทราบผลต้องรอเวลา 3-4 ปี

วิธีการตลาดมะพร้าวน้ำหอม

จากการรวบรวมข้อมูลด้านเกษตรกร 30 คน และข้อมูลพฤติกรรมผู้บริโภคพ่อค้าส่งและพ่อค้าปลีกมะพร้าวอ่อน และผู้บริโภคสถานประกอบการและผู้บริโภคทั่วไปของมะพร้าวอ่อนในจังหวัดสุราษฎร์ธานีที่สำรวจโดยบุษยิกา และสุพล (2560) สามารถสรุปวิธีการตลาดมะพร้าวอ่อนในจังหวัด ซึ่งพบว่าเกษตรกรมีกลุ่มลูกค้าเป้าหมาย 3 กลุ่มคือ ลูกค้าบริโภคทั่วไป ลูกค้าสถานประกอบการ และพ่อค้าคนกลาง (Figure 3)

ด้วยข้อจำกัดด้านเนื้อที่ปลูก ผลผลิตมะพร้าว
นำหอมจะจำหน่ายเฉพาะเพื่อการบริโภคภายใน
จังหวัด ราคาผลผลิตถูกกำหนดโดยพ่อค้าคนกลาง

ภายในจังหวัด มีราคาขายมะพร้าวน้ำหนักหน้าสวน 6-10 บาท/ผล ไม่ว่าจะเป็นช่วงที่มีผลผลิตมากหรือผลผลิตน้อย โดยจะขายยกทะลายนครขนาด เนื่องจากมะพร้าวน้ำหอมเป็นพืชเศรษฐกิจจริงจะมีพื้นที่ปลูกไม่มากเมื่อเทียบกับปาล์มน้ำมัน และยางพารา ทำให้ไม่มีแหล่งรับซื้อที่ชัดเจน พ่อค้าคนกลาง (พ่อค้าส่งและพ่อค้าปลีก) จะติดต่อเจ้าของสวนและเป็นผู้ไปตัดมะพร้าวน้ำหอมถึงสวนและรับผิดชอบค่าเก็บเกี่ยวและค่าขนส่งเอง หากชาวสวนตัดและนำมาส่งให้พ่อค้าคนกลางในตลาดรวบรวมสินค้าเกษตรตลาดโพหวายในอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานีเอง ราคาส่งจะปรับสูงขึ้น และหากนำมามะพร้าวน้ำหอมไปขายให้ลูกค้าทั่วไปเองราคาขายปลีกมะพร้าวน้ำหอมในจังหวัดเท่ากับ 20-30 บาท/ผล โดยเฉพาะหากจำหน่ายให้ผู้ประกอบการโรงแรมและร้านอาหารบนเกาะสมุยและเกาะพะงัน ทั้งนี้ราคาปลีกที่ผู้ประกอบการจำหน่ายมะพร้าวน้ำหอมให้ลูกค้าอยู่ระหว่าง 45-150 บาท/ผล โดยเฉพาะเมื่อแปรรูปเป็นวุ้นในลูกมะพร้าวหรือวุ้นกะทิราคาจะเพิ่มเป็น 50-275 บาท/ผล

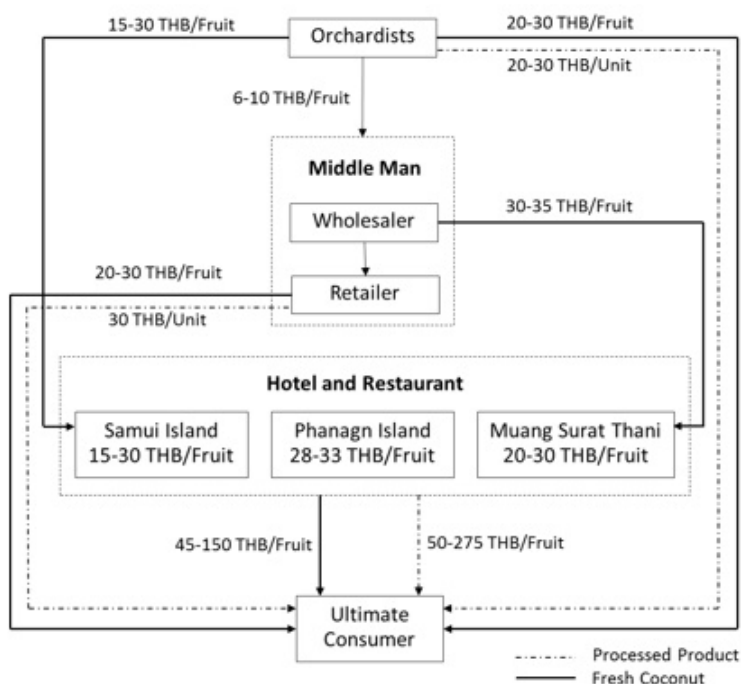

Figure 3 Marketing channel of aromatic coconut and its product in Surat Thani province

สรุป

1. มะพร้าว น้ำหอม เป็นพืชที่มีศักยภาพด้านความเหมาะสมของพื้นที่ โดยเฉพาะอำเภอเมืองซึ่งเป็นพื้นที่ราบน้ำท่วมถึง และมีกลุ่มลูกค้าเป้าหมายที่ชัดเจนจากความต้องการบริโภคของนักท่องเที่ยวของจังหวัดที่มีแนวโน้มมากขึ้น นอกจากนี้การขนส่งมะพร้าว น้ำหอม จากภาคกลาง เพื่อนำมาจำหน่าย จะส่งผลต่อรสชาติของน้ำมะพร้าว น้ำหอม
2. การศึกษาชี้ให้เห็นว่าเกษตรกรปลูกมะพร้าว น้ำหอม เป็นอาชีพรองและมีประสบการณ์ในการปลูกน้อยกว่า 10 ปี
3. แปลงมีขนาดเล็กและส่วนใหญ่ไม่ทราบชื่อพันธุ์ที่ปลูก
4. มะพร้าว น้ำหอม ที่ให้ผลผลิตแล้วและยังไม่ให้ผลผลิตจะให้ปุ๋ยแตกต่างกัน
5. พ่อค้าคนกลางในพื้นที่เป็นผู้กำหนดราคา รับซื้อ และราคาไม่แตกต่างกันตามฤดูกาลที่ให้ผลผลิต
6. เกษตรกรมีลูกค้า 3 กลุ่มคือ ลูกค้าบริโภคทั่วไป ลูกค้าสถานประกอบการ และพ่อค้าคนกลางในพื้นที่ ราคาขายปลีกต่อผลจะสูงกว่าราคาขายส่ง 3-4 เท่า และราคาจะปรับเปลี่ยนขึ้นอย่างมากหากมีการแปรรูปเป็นวุ้นในลูกมะพร้าวหรือวุ้นกะทิโดยเฉพาะหากจำหน่ายในโรงแรมหรือภัตตาคาร

คำขอขอบคุณ

งานวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยเรื่อง ศักยภาพและผลตอบแทนของการปลูกมะพร้าว น้ำหอม เปรียบเทียบกับการปลูกปาล์มน้ำมัน ยางพารา และมะพร้าวทำกะทิ ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ได้รับทุนสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) เลขที่สัญญา RDG5950115

เอกสารอ้างอิง

กรมส่งเสริมการเกษตร. 2558. รายงานข้อมูล ภาพการณ์ผลิตพืช (มะพร้าวอ่อน) (Online). สืบค้นจาก http://production.doae.go.th/report/report_main2.php?report_type=2. วันที่สืบค้น 14/12/2558

กรมส่งเสริมการเกษตร. 2559. ยุทธศาสตร์มะพร้าว น้ำหอม 2554-2559 (Online). สืบค้นจาก http://www.agriman.doae.go.th/home/agri1/agri1.3/strategics_2554/03_yong%20coconut.pdf. วันที่สืบค้น 28/1/2559

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์การเกษตร. 2555. ข่าวประชาสัมพันธ์ (Online). สืบค้นจาก http://www.moac.go.th/ewt_news.php?nid=7989&filename=wit. วันที่สืบค้น 14/12/2558

กฤษฎา กฤษณพุกต์ วชิรญา อิมสบาย ภาสันต์ ศารทูลทัต ปิยะณัฐ ผนากมาศ ศุภิตา อับดุล ลาการ์ซิม เกรียงศักดิ์ ไทยพงษ์ ราตรี บุญเรือง รอด อุไรวรรณ นิลเพชร วันชาติ นิติพันธ์ และระ รวดี ไทยพงษ์. 2555. การสำรวจเบื้องต้นการผลิตและปัจจัยที่เกี่ยวข้องของมะพร้าวอ่อน เพื่อส่งออก. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย

กฤษฎา กฤษณพุกต์. 2557. มะพร้าว น้ำหอม ไทย ทางเลือกใหม่ที่น่าจับตา. โครงการการพัฒนา ศักยภาพการผลิตมะพร้าวอ่อนเพื่อการส่งออก ครบวงจร. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย

บุญทริกา ใจกระจ่าง และสุพล วิถีธนากุล. (2560). ศักยภาพและผลตอบแทนของการปลูก มะพร้าว น้ำหอม เปรียบเทียบกับการปลูก ปาล์มน้ำมัน ยางพาราและมะพร้าวทำกะทิใน จังหวัดสุราษฎร์ธานี. รายงานฉบับสมบูรณ์. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย

สุทธิจิตต์ เชิงทอง และสุชาติ เชิงทอง. (2559). การ วิเคราะห์การลงทุนทางการเงินและระยะเวลา ที่เหมาะสมในการปลูกทดแทนของสวนปาล์ม นำน้มนขนาดเล็ก จังหวัดสุราษฎร์ธานี. รายงานวิจัย ฉบับสมบูรณ์. สำนักงานพัฒนาการวิจัยทางการ เกษตร.

สำนักงานเกษตรจังหวัดสุราษฎร์ธานี. (2559). บัญชี รายชื่อเกษตรกรผู้ปลูกมะพร้าว จังหวัดสุราษฎร์ธานี. ขอข้อมูลเมื่อ 1 สิงหาคม 2559.

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. (2559). สถิติการเกษตร ของประเทศไทยปี 2559. แหล่งข้อมูล http://oldweb.oae.go.th/download/download_journal/2560/yearbook59.pdf. ค้นเมื่อ 29 ตุลาคม 2561.

เมืองทอง กนกปณยพงศ์, ภิญญา มาศ เจ็ดรัมย์ และ วรณมา เสนาดี. 2558. การจัดการผลผลิตมะพร้าว น้ำหอมอย่างมืออาชีพ. กรุงเทพฯ: สุสานการพิมพ์.